

Марта Зяя,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність «Дошкільна освіта»,
Західноукраїнський національний університет
Науковий керівник – Ольга Главацька,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет

ЗМІСТ І ЗАВДАННЯ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Формування ціннісного ставлення до здоров'я у дітей дошкільного віку є одним із ключових завдань сучасної дошкільної освіти, адже саме в цей період закладаються основи фізичного, емоційного та соціального благополуччя особистості. Умови сьогодення висувають підвищені вимоги до збереження та зміцнення здоров'я дитини, що зумовлює необхідність розроблення ефективних педагогічних підходів, спрямованих на виховання у дітей усвідомленого й відповідального ставлення до власного здоров'я. Дошкільний заклад, як перша ланка безперервної освіти, має унікальні можливості для поєднання оздоровчих, освітніх та виховних впливів, створення сприятливого середовища і формування стійких мотиваційних установок щодо здорового способу життя [2].

Актуальність проблеми посилюється тим, що сучасні діти часто стикаються з низьким рівнем рухової активності, порушеннями режиму дня, стресовими ситуаціями та недостатнім обсягом валеологічних знань у сім'ї. У цих умовах педагогам необхідно забезпечити не лише інформування дітей про значення здоров'я, а й організацію систематичної роботи, що сприяє розвитку корисних звичок, формуванню позитивних емоційних переживань, відповідального ставлення до власного тіла та поведінки. Саме тому формування ціннісного ставлення до здоров'я є пріоритетним напрямом освітнього процесу в закладах дошкільної освіти.

Здоров'я як педагогічна цінність розглядається науковцями в двох напрямках як: інтегрована характеристика індивідуального розвитку й усвідомлена необхідність збереження та зміцнення власного організму [1; 6].

Зміст формування ціннісного ставлення до здоров'я включає:

- ознайомлення дітей із базовими уявленнями про здоровий спосіб життя;
- розвиток мотивації до участі в оздоровчій і руховій діяльності;
- підтримку позитивного емоційного ставлення до власного фізичного розвитку;
- формування елементарних навичок самообслуговування та гігієни;
- створення розвивального середовища, яке сприяє безпеці та комфортному самопочуттю дитини [4].

Завдання щодо формування ціннісного ставлення до здоров'я у дошкільнят передбачають цілісний вплив на їхні знання, емоції, поведінку та соціальну взаємодію.

Перш за все, важливо забезпечити дітей доступними й систематизованими уявленнями про сутність здоров'я та чинники, що його підтримують. Це реалізується через різні види діяльності – пізнавальні бесіди, інтерактивні ігри, моделювання ситуацій, читання дитячої літератури та використання мультимедійних матеріалів. По-друге, необхідно формувати позитивне емоційне ставлення до здорового способу життя. Педагог має заохочувати інтерес дошкільників до корисних звичок, створювати ситуації успіху, підкріплювати приємні переживання, пов'язані з активністю, доглядом за собою та правильним харчуванням. Наступним завданням є виховання відповідальності за власне благополуччя та здоров'я інших. Це передбачає ознайомлення дітей з нормами безпеки, правилами поведінки у різних життєвих ситуаціях, розвиток почуття обов'язку й дисциплінованості у виконанні корисних щоденних дій. Важливо також створити умови для повноцінного фізичного розвитку: організувати рухові заняття, фізкультурні хвилинки, змагальні та сюжетно-рольові ігри, які сприяють розвитку сили, витривалості, координації та формуванню стійкого інтересу до фізичної активності [3; 5].

Окремим напрямом виступає розвиток умінь саморегуляції. Діти мають навчитися розпізнавати зміни у власному самопочутті, розуміти сигнали втоми чи дискомфорту, правильно реагувати на них та звертатися по допомогу. Це сприяє становленню навичок самоконтролю, самодопомоги й турботи про себе. Не менш значущим є також формування соціальних умінь, що забезпечують доброзичливі взаємини у групі: уміння співпрацювати, піклуватися про інших, дотримуватися правил, проявляти чуйність і толерантність. Позитивний психологічний клімат у колективі є вагомим чинником збереження здоров'я [3].

Провідним завданням педагогів є забезпечення цілісного підходу до зміцнення здоров'я шляхом інтеграції освітніх, оздоровчих і профілактичних впливів у режимні моменти, заняття та ігрову діяльність дітей. Саме формування позитивних звичок здорового способу життя передбачає систематичне збагачення дитячого досвіду через вправи, рухливі ігри, оздоровчі технології, корисні ритуали (ранкова гімнастика, дихальні вправи, загартування). Важливою складовою роботи є розвиток у дошкільників уміння розрізняти корисні та шкідливі для здоров'я дії, усвідомлювати причини самопочуття, відповідально ставитися до власної безпеки та безпеки інших [5].

Таким чином, реалізація комплексу означених завдань забезпечує всебічний підхід щодо виховання у дошкільників ціннісного ставлення до власного здоров'я, сприяє їхньому гармонійному розвитку та формує основу для відповідального ставлення до себе у майбутньому.

Список використаних джерел

1. Главацька О.Л. Дошкільна педагогіка: теорія та практика: навчально-методичний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності А2 Дошкільна освіта. Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2025. 184 с.

2. Горєва В. М. Формування культури здоров'я дошкільників у процесі фізичного виховання. *Проблеми сучасної педагогічної освіти*. 2019. Вип. 63. С. 45–50.

3. Денисенко Н. Ф. Основи здоров'я та фізичної культури дітей дошкільного віку: навч.-метод. посіб. Київ : Освіта, 2018. 256 с.

4. Лях Т. Л. Формування ціннісного ставлення до здоров'я у дітей дошкільного віку. *Дошкільна освіта*. 2020. № 3. С. 12–16.

5. Маркова С. М. Педагогічні умови розвитку навичок здорового способу життя дітей старшого дошкільного віку. *Педагогічний процес: теорія і практика*. 2021. № 2. С. 78–84.

6. Юрченко Л. В. Формування позитивної мотивації до здорового способу життя у дітей дошкільного віку. *Педагогічні науки*. 2022. № 101. С. 133–139.